

CONFEDERAȚIA PATRONALĂ
CONCORDIA
DIALOG PENTRU DEZVOLTARE

Priorități de guvernare - termen scurt -

17 decembrie 2024

CONTEXT

Contextul socio-economic actual forțează alianța de Guvernare să conceapă, dincolo de un set de măsuri pe termen mediu pe care îl va prezenta în fața Parlamentului și care va acoperi o serie largă de tematici, un set de măsuri urgente, cu rezultate pe termen scurt, care să răspundă, în principal, la două provocări:

- **Restabilirea încrederii în stat și în serviciile publice.** Rezultatele alegerilor au fost un semnal puternic că populația și-a pierdut încrederea în instituțiile statului, își dorește servicii publice mai bune și o relație mai echitabilă cu statul, mai multă transparență și mai multă răspundere în raport cu banii și bunurile publice și respectarea statului de drept.
- **Echilibrarea finanțelor publice.** Realitatea economică actuală, caracterizată de un deficit bugetar mare, creșterea accelerată a costurilor cu datoria publică, încetinirea economiei și necesitatea creionării rapide a bugetului de stat pentru 2025 trebuie să fie adresată într-o manieră realistă, dar echilibrată, în sensul de a nu cădea în capcana implementării unor măsuri care vor genera efecte de bumerang. Reechilibrarea bugetară trebuie să se facă treptat, cu un cumul de măsuri care să nu frâneze economia.

Deși poate să pară că cele două provocări nu pot fi adresate în același timp, considerăm că există măsuri echilibrate care, deși poate nu vor fi pe placul tuturor actorilor din societate, pot face asta într-o manieră realistă; mai ales dacă vor fi susținute de o majoritate solidă a partidelor politice pro-europene. În puținul timp disponibil până la următorul scrutin prezidențial, nu se pot face marile reforme pe care cetățenii le așteaptă de mai mult de un deceniu, însă se pot transmite semnale puternice că România o ia pe această cale și forțele pro-europene sunt determinate să acționeze împreună.

În această direcție, Concordia propune un set de măsuri pe care noul Guvern trebuie să le ia în scurt timp de la instalare pentru a tempera tensiunile socio-economice amintite. Deși au un caracter de urgență, aceste măsuri trebuie să fie, de asemenea, rezultatul unei consultări cu partenerii sociali, chiar dacă într-o formulă accelerată. Sunt 4 zone prioritare care au nevoie de reforme urgente, pe termen scurt, din partea noului guvern: reducerea cheltuielilor bugetare, echilibrarea fiscal-bugetară, debirocratizare, investiții.

REDUCERI DE CHELTUIELI BUGETARE

O temă care răspunde ambelor preocupări enunțate mai sus, cu măsuri precum:

- Un plan pentru desființarea privilegiilor excesive din administrația publică.
- Înghețarea creșterii cheltuielilor cu bunuri și servicii la nivelul inflației și o evaluare realistă dacă România își permite în 2025 toate indexările și creșterile de salarii și pensii publice prevăzute de lege.
- Eliminarea cheltuielilor nejustificate, iraționale și utilizarea pe scară largă a standardelor de cost în paralel cu eficientizarea sistemului de achiziții publice, care trebuie să fie mai puțin greoi, orientat către un rezultat optim cost-beneficiu și care să nu permită manipularea sa prin mecanisme specifice și nici birocratizarea excesivă.
- Respectarea guvernantei corporative și eficientizarea în companiile cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv prin separarea funcțiilor de administrarea și reglementare. O mare parte a companiilor de stat nu au performanțe economice optime, iar pachetele lor de remunerație și cheltuielile pe care le fac nu țin cont de această realitate. Companiile statului trebuie conduse după principii de guvernanță orientate pe performanță. Acest lucru este cu totul realist și posibil pentru că vedem anumite companii de stat care au o astfel de guvernanță și asta se reflectă vizibil în activitatea, rezultatele și proiectele pe care le desfășoară.

ECHILIBRAREA FISCAL-BUGETARĂ

România are nevoie rapid de un buget predictibil pentru anul 2025. Amânarea unor decizii clare și oneste atât în ceea ce privește cheltuielile, dar și în privința introducerii unor noi taxe, eliminarea unor facilități sau măsuri de creștere a veniturilor dacă aritmetica bugetară și decizia politică le fac inevitabile, nu va face decât să crească nivelul de impredictibilitate. Companiile au nevoie să înțeleagă ce costuri vor avea în 2025 și în viitor pentru a nu bloca și amâna investiții. În absența unui echilibru bugetar și a predictibilității care să mențină economia pe linia de plutire în 2025, nu vor putea fi finanțate nici alte reforme majore de care România are nevoie, precum cele din educație și sănătate.

- Guvernul trebuie să prezinte de urgență un pachet realist de măsuri pentru echilibrarea deficitului public și reducerea acestuia și să se consulte cât mai repede cu mediul privat.
- Menținerea sistemului de impozitare cu cotă unică, încă un atu important al României, atât în relația cu cetățenii (susținerea clasei de mijloc), cât și cu companiile (un plus de competitivitate).
- Eliminarea supra-impozitării contractelor de muncă part-time, pentru a facilita o așezare justă a sarcinii fiscale în raport cu munca prestată și a permite accesul pe piață a unor categorii care sunt inactive în prezent. Eventuale suspiciuni de încălcare a timpului de lucru se vor adresa, așa cum se întâmplă și cu alte tipuri de contracte, de autoritățile de control.
- Utilizarea unor instrumente fiscale pentru asigurarea unor condiții de concurență egală în mai multe sectoare economice: facilități de cazare închiriate pe termen scurt, impozitarea autovehiculelor.
- Implementarea creditului fiscal pentru cercetare-dezvoltare ca măsură care să mențină România relevantă economic în contextul regional și global.
- Renunțarea la plafonarea prețurilor la energie și consolidarea schemelor pentru consumatorii vulnerabili, ca și renunțarea la plafonarea prețurilor la RCA sau a marjelor la alimentele de bază. Aceste măsuri creează distorsiuni masive în economie care, în final, nu sunt în beneficiul consumatorilor. Controlul permanent al statului asupra modului de funcționare a pieței nu poate fi nici strategie economică, nici politică comercială, pentru a dezvolta sau consolida o economie competitivă.

DEBIROCRATIZARE

Un astfel de proces, care se poate accelera chiar și cu resursele existente, servește mai multor obiective, contribuind simultan la creșterea satisfacției cetățenilor în relația cu statul, facilitarea dezvoltării de afaceri sau a antreprenoriatului și inclusiv la îmbunătățirea colectării la bugetul de stat.

- Simplificarea proceselor birocratice de evaluare și accesare a fondurilor europene – evaluarea implementării proiectelor trebuie să se facă în funcție de îndeplinirea obiectivelor, nu de alte considerente birocratice. Monitorizarea evaluării nu trebuie să pună presiune pe beneficiari. În locul unor verificări constante și excesiv birocratice, este de preferat modelul utilizat de Comisia Europeană:

o supervizare a obiectivelor aprobate, coroborată cu un audit foarte minuțios pentru un procentaj mic de proiecte.

- Numirea unui vice prim-ministru cu atribuții clare de a digitaliza instituțiile publice și a rezolva cât de repede câteva puncte majore cu impact social și economic semnificativ: cărți de identitate, înmatriculări, căsătorii și alte evenimente de viață importante pentru care cetățenii ar trebui să aibă o experiență rapidă și eficientă în raport cu statul. Digitalizarea trebuie privită ca un element cheie al îmbunătățirii colectării veniturilor la bugetul de stat, îndeosebi prin reducerea TVA-ului necolectat.
- Simplificarea procedurilor și eliminarea cerințelor pentru emiterea documentelor recurente, printr-o interconectare reală între instituțiile de la toate nivelurile.
- Limitarea controalelor fiscale repetate în perioada de prescripție - contribuabilii cu un comportament fiscal corect ar trebui să fie supuși unui număr limitat de controale, iar resursele ANAF ar trebui direcționate spre contribuabilii identificați ca având un risc crescut de evaziune fiscală, prin analiza de risc.
- Adoptarea unor criterii obiective și transparente de selecție a contribuabililor pentru control: ANAF ar trebui să utilizeze indicatori de risc clar definiți pentru a selecta contribuabilii supuși controalelor, iar explicarea acestor criterii ar contribui la reducerea percepției de abuz și ar stimula conformarea voluntară.
- Cadru legal general unitar cu privire la desfășurarea activității de control (lege unică), urmată de norme cu proceduri individualizate pentru fiecare instituție care să asigure și o delimitare clară a competențelor și coordonarea activităților de control între autoritățile responsabile (echipe mixte, planuri unice, proporționalitatea sancțiunilor).
- Inventarierea de către registrul comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru derularea fiecărei categorii de activitate comercială. Punerea la dispoziția publicului a acestor informații într-o manieră ușor accesibilă, transparentă, completă și clară.
- Dezvoltarea unor comisii unice de avizare și birouri județene de investiții: unificarea avizatorilor într-un singur punct de contact, reducând timpul de emitere a actelor și susținând dezvoltarea investițiilor prin consiliere și îndrumare.
- Asigurarea predictibilității plăților și decontărilor de la stat către mediul privat (rambursări de TVA, decontare concedii medicale și medicamente, plăți către furnizorii de energie care finanțează schemele de compensare, etc).

INVESTIȚII

Accelerarea atragerii fondurilor europene disponibile pentru România, care să se materializeze în investiții și programe cu efect de multiplicare.

- Operaționalizarea reformelor și jaloanelor din PNRR care au blocat accesul la tranșele de finanțare curente.
- Deblocarea fondurilor europene aferente cadrului financiar 2021-2027, împreună cu debirocratizarea lor amintită mai sus și extinderea bazei de beneficiari.
- Investiții rapide și masive în dezvoltarea de competențe pentru ca oamenii să aibă acces la locuri de muncă mai bune și să fie mai productivi, prin intermediul unor vouchere de formare, finanțate din fonduri europene.
- Continuarea proiectelor de infrastructură (energie, transport, mediu, etc) aflate în execuție și finalizarea acestora pentru a crește competitivitatea economică a firmelor din România. Scalarea investițiilor finanțate din PNRR care pot fi finalizate până la termenul limită, inclusiv prin realocarea resurselor de la proiectele care nu pot fi livrate în termenul limită.